

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO XI-1375 6, 13, 14, 15, 16 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 6, 13, 14, 15, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant atsisakyti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai nebūdingų funkcijų, susijusių ne su politikos formavimu, o su jos įgyvendinimu – leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimu. Įstatymo projektu taip pat siekiama perkelti keičiamo įstatymo nuostatas, reglamentuojančias leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, į Elektros energetikos įstatymą, pašalinant besidubliuojančias ir viena kitai prieštaraujančias nuostatas.

Numatoma, kad leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimo funkciją perkeltiant Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos, esamos Valstybinės energetikos inspekcijos darbuotojų funkcijos bus papildytos veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo funkcijomis, todėl papildomų finansinių išteklių tai nepareikalaus. Atsižvelgiant į tai, kad vidutiniškai per mėnesį išduodama apie 20 leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje, darbų apimtys Valstybinėje energetikos inspekcijoje ženkliai nepadidėtų. Pažymėtina, kad Energetikos ministerija yra gavusi Valstybinės energetikos inspekcijos sutikimą (2014 m. balandžio 18 d. raštas Nr. 2R-1344 „Dėl LR energetikos ministerijos atliekamos funkcijos-leidimų vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje-perdavimo Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos) perimti leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimo funkciją, kuriame nėra nurodoma, kad naujos funkcijos Valstybinei energetikos inspekcijai priskyrimas pareikalautų papildomų lėšų, papildomų darbo vietų kūrimo ar žmoniškųjų išteklių persikirstymo.

Įstatymo projekto tikslas – racionaliai paskirstyti funkcijas Energetikos ministerijos viduje, efektyviai išnaudoti žmoniškuosius išteklius, kurie galėtų atlikti ministerijai būdingas funkcijas, perduodant leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje (leidimų gaminti elektros energiją, plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, tiesti tiesioginę liniją, eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės, importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės) išdavimą Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos, perkelti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas, reglamentuojančias leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimą, į Elektros energetikos įstatymą, pašalinant besidubliuojančias ir viena kitai prieštaraujančias nuostatas.

Atsižvelgiant į 2014 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XII-1389 ir siekiant užtikrinti šiame įstatyme numatytos saulės šviesos energijos elektrinių 10 MW suminės įrengtosios galios kontrolę, numatoma, kad saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją suminę galią apskaičiuos Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos pagal įrengtąsias šių elektrinių galias, nurodytas leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, išduotuose asmenims, kurie prašymuose išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nurodė, kad siekia tapti elektros energiją gaminančiais vartotojais, ir įrengtąsias elektrinių galias, nurodytas šiems asmenims Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduotuose leidimuose gaminti elektros energiją.

2. Projekto iniciatoriai

Įstatymo projekto pirminis siūlytojas ir rengėjas – Energetikos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas, Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 (toliau - Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės).

Pagal Energetikos įstatymo 2 straipsnio 24 dalį, reguliuojamąją energetikos veikla laikoma veikla, kuriai reikalingi licencijos, leidimai, atestatai ir (ar) kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos. Pagal Energetikos įstatymo 20 straipsnio 1 dalį, veiklas, kurioms reikalingi leidimai ar atestatai, licencijų ir leidimų ar atestatų išdavimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą nustato šis įstatymas, kiti atskirus energetikos sektorius reglamentuojantys įstatymai ir (ar) jų įgyvendinamieji teisės aktai.

Remiantis Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi, leidimai išduodami šiai veiklai elektros energetikos sektoriuje:

- 1) gaminti elektros energiją;
- 2) plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus;
- 3) tiesti tiesioginę liniją;
- 4) eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės;
- 5) importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės;
- 6) vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą.

Pagal Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 3 dalį leidimus, nurodytus šio straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą, keičia, tikslina, išduoda leidimų dublikatus ir leidimais reguliuojamą veiklą kontroliuoja Energetikos ministerija.

Leidimų išdavimą ir reikalavimus reglamentuoja Elektros energetikos įstatymo 16 ir 21 straipsniai, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 16 straipsnis ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Leidimų verstis veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimo funkcija bus perduota Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos. Iš Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 16 straipsnio į Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 16 straipsnį perkeliama nuostata, reglamentuojančios leidimų plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išdavimą, paliekamos tik bendrosios nuostatos apie leidimų plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus bei leidimų gaminti elektros energiją išdavimą, pateikiant nuorodą į Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, kurio 16 straipsnyje detalizuojama su leidimų išdavimu ir pratęsimu susijusi tvarka ir sąlygos.

Priėmus įstatymą bus atsisakyta Energetikos ministerijai nebūdingų funkcijų, racionaliai paskirstytos funkcijas Energetikos ministerijos viduje, racionaliai išnaudojami žmogiškieji ištekliai.

Siekiant sumažinti administracinę naštą ūkio subjektams, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnyje keičiamas informacijos pateikimo dažnumas: pagal numatomą teisinį reguliavimą elektros tinklų operatorius kas ketvirtį, o ne kas mėnesį, teiks informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.

Siekiant užtikrinti 2014 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XII-1389 (toliau – Įstatymas Nr. XII-1389) įgyvendinimą, numatoma, kad Įstatyme Nr. XII-1389 numatytos saulės šviesos energijos elektrinių įrengtosios suminės galios

kontrolę atliks Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos. Tuo tikslu Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnis papildomas nauja 6 dalimi, kurioje įtvirtinama, kad Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos kaups duomenis apie elektros energiją gaminančių vartotojų elektrinių sumines įrengtąsias galias, stebės, kad šių elektrinių įrengtoji suminė galia neviršytų 2015 m. kovo 2 d. įsigaliosiančiame Įstatyme Nr. XII-1389 numatytą 10 MW įrengtąją suminę galią, o taip pat viešai skelbs ir nuolat atnaujins šią informaciją savo interneto svetainėje. Įstatymo projekto įsigaliojimo ir įgyvendinimo nuostatose numatoma, kad asmenys, kurie iki keičiamo įstatymo įsigaliojimo jau yra įrengę saulės šviesos energijos elektrines ir siekia tapti elektros energiją gaminančiais vartotojais, turės kreiptis į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos, kad ši institucija įvertintų šių asmenų atitiktį Lietuvos Respublikos elektros energetikos ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymų reikalavimams.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Šio Įstatymo projekto tiesioginio poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai nėra, kadangi nelieka nuostatų, reglamentuojančių leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimą, jas perkėlus į Elektros energetikos įstatymą, pašalinus besidubliuojančias ir viena kitai prieštaraujančias nuostatas. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio verslo sąlygoms ir plėtrai vertinimas pateikiamas kartu teikiamo Elektros energetikos įstatymo pakeitimo projekto aiškinamajame rašte.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Šiuo metu Įstatymo projektu aptarti klausimai reglamentuoti:

- 1) Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu;
- 2) Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu;
- 3) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu;
- 4) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 patvirtintomis Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėmis;
- 5) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti reikės pakeisti:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimą Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“;
- 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimą Nr. 86 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 patvirtintas Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
- 4) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. kovo 15 d. įsakymą Nr. 1-63 „Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“;

- 5) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. liepos 20 d. įsakymą Nr. 1-117 „Dėl veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo“.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nauji terminai Įstatymo projektu nenustatomi.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų parengti

Priėmus Įstatymo projektą, Energetikos ministerija turės pakeisti:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimą Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimą Nr. 86 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“;
3. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 patvirtintas Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės;
4. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. kovo 15 d. įsakymą Nr. 1-63 „Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“;
5. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. liepos 20 d. įsakymą Nr. 1-117 „Dėl veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto įgyvendinimas papildomų lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus“, „leidimas gaminti elektros energiją“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.